

2025-01-24
Handläggare
Lisa Holtz

Barnkonsekvensanalys

Grönsakstorget som ett året-runt-torg

I Göteborgs Stad finns ett verktyg för att göra en Barnkonsekvensanalys (BKA) inom stadsutveckling. Verktyget lyfter fram frågor som är relevanta för barn och unga på ett systematiskt sätt. Syftet är att utveckla ett barnperspektiv inom stadsutvecklingsfrågor. Barnperspektiv rymmer både vuxnas avsikt att göra något utifrån barnens bästa och barns egna perspektiv. Fördel med att ha testat ett torg under sommaren 2024 på befintlig parkering är att direkta konsekvenser av omvandling till torg har kunnat noteras och kan ge inblick i frågeställningarna:

- Hur fungerar platsen för barn och unga?
- Är förslaget ett steg mot en barnvänligare stad?
- Vilka konsekvenser, positiva och negativa, innebär det för barn och unga?
- Vilka barn berörs av beslutet?
- Behövs mer kunskap?

Information till analysen baseras på:

- Utvärderingen där besökare och verksamma själva förmedlat om positiva eller negativa konsekvenser kopplat till barn och unga av sommartorget på Grönsakstorget 2024. Av de drygt 80 fritextsvaren som berör barn, unga och barnfamiljer är det enbart sju svar som indikerar en negativ konsekvens.
- Tankar bakom gestaltning och växtval för sommartorget på Grönsakstorget 2024
- Analys av möjligheter och närhet till lek från Fördjupad Grönplan Centrum från 2021 och redovisning av budgetuppdraget från 2024: Identifierade behov och ekonomiska konsekvenser av nya fritidsgårdar eller motsvarande fritidsverksamhet i Stadsområde Centrum
- Övriga observationer från medarbetare och verksamma på platsen

Gemensamt från informationspunkterna är att kunskapen som ges är utifrån vuxnas tankar, perspektiv, idéer och avsikter utifrån barns bästa. Det vill säga att det saknas information gällande barns egna perspektiv som inte handlar om observationer om vad barn har gjort på sommartorget, eller där vuxna återberättar vad barn tycker om sommartorget.

Sammanhållen stad

Stadsområde Centrum belyser att fritidsverksamheten i City i högre utsträckning lockar unga som bor utanför närområdet eller stadsområdet i stort. Många unga, särskilt i åldern

16 år och uppåt, drar sig till och vistas i de centrala delarna av staden där Grönsakstorgets ingår.

Stadsområde Centrum poängterar att det finns både möjlighet och behov att utveckla verksamhet för denna målgrupp centralt i staden i syfte att stärka tillit och integration och på så vis bidra till stadens arbete mot segregation genom att vara en central mötesplats. Erfarenheter av sommartorget visar att Grönsakstorget blev en självvald plats för unga att umgås på. Därtill blev Grönsakstorget under Kulturkalaset utpekad som en plats för unga med workshops, musikframträdanden och andra aktiviteter. Vilket synliggör att det finns möjligheter för Grönsakstorget att bli en central mötesplats för unga från hela staden. Fritextsvaren från utvärderingen visar även på att barn från olika delar av Göteborg, regionen och turister har använt platsen för umgänge, lek etcetera.

Samspel - lek och lärande

Ett utmärkande drag bland fritextsvaren var att den positiva konsekvensen som sommartorget på Grönsakstorget har medfört är att plats för barn har tillskapats. Svaren visar att tillskapandet av lekmiljö, aktiviteter som pingis, möjligheten att påverka sin direkta miljö och rita med krita, att äta och dricka med familj och fritids/skola visar att barn har en plats för lek och samspel. Flera respondenter poängterar fördelen med att ge plats för barn och unga i stället för bilar och bilparkering. Ett tema som förekommer ofta bland svaren är att det råder en trevlig eller mysig atmosfär där människor i olika åldrar umgås, leker, spelar pingis, äter och dylikt. Detta visar att barn och unga har fått tillgång till möten inom sin ålderskategori och andra ålderskategorier. Möjligheten att vara, se och leka med människor i olika åldrar och som kommer från olika platser är viktigt för barns utveckling utifrån ett samspelsperspektiv såväl som en grundläggande förutsättning för demokrati. Grönsakstorget har visat på stor variation för barn och unga: En tvååring har kunnat leka med djurskulpturer och våga ta sig an utmaningen i klättermöbeln till tonåringen som utmanar sina vänner i pingisspel. Fördjupad Grönplan för Centrum visar att området runt Grönsakstorget har brist på lekplats - det vill säga en plats för samspel, möten och lek. En positiv konsekvens av att ha erbjudit lek under sommartorget är att kunna tillfälligt åtgärda delar av bristen. Variationen av växtval har också bidragit till att skapa sinnrika upplevelser utifrån smak, syn, doft, känsel som bjuder in till att röra sig på olika sätt i miljön för att utforska. Några fritextsvar innehåller negativa konsekvenser för barn på grund av att det finns möjlighet att dricka alkohol på uteserveringar som fanns på sommartorget.

Vardagsliv

Fritextsvaren visar på att omvandlingen till sommartorg har bidragit till en plats som har gett en högre närvaro av människor i olika åldrar. I närheten ligger kollektivtrafikhållplatsen Grönsakstorget. En konsekvens av att omvandla till torg från parkering att hållplatsen blir närliggande en mer blandad befolkad plats vilket kan leda till ökad trygghet för barn och unga som använder hållplatsen. Att fler människor väljer att aktivt visats på platsen än att enbart passera eller parkera en bil är positivt utifrån ett trygghetsperspektiv. Några fritextsvar från utvärderingen framhåller just ökad trygghet på platsen att barn har en plats att vara på och leka. Även några verksamma upplever att omvandlingen till sommartorg har ökat tryggheten. Omvandlingen av parkering till

sommartorg har i sin utformning uppmanat till ökad användning av gång, cykel och elsparkscykel till förmån av minskad bilanvändning.

Dessa sätt att röra sig är också de sätt barn och unga kan röra sig utan att vara beroende av att en vuxen ska köra dem med en bil till en plats. Två negativa fritextsvar belyser att det kan bli svårare för barnfamiljer att storhandla eller handla specifika varor i området.

Identitet

Att skapa plats för barn och unga visar att gestaltningen och val av innehåll har försökt skapa förutsättningar för att barn och unga ska kunna känna sig som en självklar användare. Observationer och innehållet i fritextsvaren visar att unga och barn har haft en plats att vara på för att umgås, spela, leka, ta del och skapa kultur oavsett vilken socioekonomi deras föräldrar har.

Hälsa och säkerhet

Barn är känsligare för buller och luftföroreningar. I gestaltningen och växtvalen av sommartorget på Grönsakstorget har man arbetat med att förändra ljudbilden med flerskiktade bestånd på platsen: träd och buskar i olika storlekar. Detta baseras på forskning som visar att ljud från fåglar, bin och humlor i viss mån maskerar trafikljud som annars kan upplevas som stressande. De flerskiktade bestånden är alltså en förutsättning för att förhoppningsvis locka dessa djur till platsen framöver när träd och buskar har hunnit bli mer etablerade. Därtill kan platser för lek och vistelse i närheten av träd och buskar minska UV-strålningen. Avstånd till biltrafiken är viktigt då barn i de lägre åldrarna kan oförutsett rusa eller vingla ut i vägen. Några respondenter framförde i fritextsvaren i utvärderingen en önskan om en bättre avgränsning mot biltrafiken och elsparkcyklister som kan komma med hög fart.

Sammanfattande slutsats

Sommartorget har visat sig att fungera väl för barn och unga och att omvandlingen av parkering till torg ger möjlighet till en barnvänligare stad utifrån alla aspekter enligt stadens BKA-verktyg. Enbart några negativa konsekvenser har noterats såsom behov av bättre avgränsning från biltrafik och eventuella behov av att köpa varor i området som kan innebära att en barnfamilj behöver använda en bil för detta ändamål. För en fördjupad barnkonsekvensanalys om frågan behöver barns egna perspektiv insamlas och säkerställas.